

DEZVOLTAREA SUSTENABILĂ – PROBLEMĂ CHEIE A SECOLULUI XXI

Prof. univ. dr. Marta-Christina SUCIU,
Academia de Studii Economice –
București

A absolvit Facultatea de Cibernetică din cadrul ASE – București în anul 1981. A fost analist programator la Centrul de Calcul al ITSAlA, la Centrul de Calcul al Ministerului Turismului și cercetător științific pr. III la Institutul de Economice Industrială (I.E.I) din cadrul Institutului Național de Cercetări Economice al Academiei Române. Din 1996 începe activitatea didactică universitară la Academia de Studii Economice – București, unde devine, în anul 2000, profesor universitar.

Drd. ing. Nicolae SUCIU,
SIMTEX S.A. – București

A absolvit Facultatea TCM-MU – ingineri, la Universitatea din Brașov, în 1983. Deține 2 brevete de invenții; autor a 3 inovații în domeniul construcției de mașini și mașini-unelte. Este inginer proiectant gradul III, la Simtex S.A – București.

REZUMAT

Sustenabilitatea a devenit un criteriu cheie pentru cei preocupați de calitatea mediului. Definirea dezvoltării sustenabile nu este ușoară, deoarece se constituie într-un concept supus dezbaterii care implică și o serie de argumente etice referitor la ceea ce este „drept” și „corect”, argumente asupra cărora oamenii au adesea puncte de vedere diferite. Una dintre cel mai des citate definiții ale dezvoltării sustenabile este cea propusă de către Comisia Mondială a Mediului și Dezvoltării, condusă de către Gro Harlem Brundtland, primul-ministru al Norvegiei, în 1987. În conformitate cu Raportul Brutland (Viitorul nostru comun), dezvoltarea sustenabilă presupune „asigurarea unei dezvoltări care să permită satisfacerea nevoilor generațiilor prezente, fără a compromite abilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi”.¹ În citatul anterior referirea la nevoile generațiilor prezente și viitoare are în vedere două aspecte ale echității: echitatea intragenerațională (în cadrul unei generații) și echitatea intergenerațională² (între generații). Echitatea intergenerațională apare întrucât generația prezentă își deduce beneficiile prin utilizarea mediului ca resursă de bază, în timp ce costurile sunt transferate generațiilor viitoare.

ABSTRACT

Sustainability has become the key criterion for those concerned the environment quality. Defining sustainable development is not easy, because it is a debatable concept involving ethical judgements regarding what is 'right' and 'fair', about which people disagree. One of the most quoted definitions of sustainable development is that proposed by the World Commission on Environment and Development chaired by Gro Harlem Brundtland, prime minister of Norway in 1987. According to the Brutland Report ("Our common future") sustainable development means "to ensure that development meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs" The reference in the quotation to the needs of the present and future generations is concerned with two aspects of fairness, or equity: intra-generational equity (within generations) and inter-generational equity (between generations). The question of intergenerational equity⁴ arises because the present generation derives benefits from using the environment as a resource base, but the costs are passed on to future generations.

1. MEDIUL PE CARE NI-L DORIM, ÎNTRE OPTIMALITATE ȘI SUSTENABILITATE

Mulți dintre autorii contemporani pun accent pe dreptul viitoarelor generații, care nu au cum să participe la luarea deciziilor în prezent. În dezbaterile legate de dezvoltarea sustenabilă se au în vedere:

- teama că scara la care se derulează activitatea economică și impactul acesteia asupra ecosistemului global ar putea fi ireversibile, având un potențial dezastruos;

- complexitatea ecosistemelor terestre și amplificarea dificultăților cărora trebuie să li se facă față, legat de problemele mediului;

- disparitățile dintre venituri și, în special, între națiunile bogate și cele sărace, referitor la presiunea exercitată asupra mediului.

¹ „Our Common Future”, Brundtland Report, Commission on Environment and Development, Oxford University Press, Oxford, 1987

2. GENERAȚIILE PREZENTE ȘI VIITOARE. ECHITATEA INTRA ȘI INTERGENERAȚIONALĂ

Referirea la *nevoile generațiilor prezente și viitoare* are în vedere două aspecte ale echității: echitatea intra-generațională (în cadrul unei generații) și echitatea intergenerațională (între generații).

Echitatea intergenerațională apare întrucât generația prezentă își deduce beneficiile prin utilizarea mediului ca resursă de bază, în timp ce costurile sunt transferate generațiilor viitoare. Hartwick a identificat o *interconexiune teoretică* între *renta resursei și sustenabilitatea economică în cazul unor resurse epuizabile*. *Regula lui Hartwick* se bazează pe conceptul de *cost al utilizatorului*. Acest cost este un cost de oportunitate. Caracterul epuizabil al resurselor relevă că, dacă extragem o unitate de resursă minerală acum, aceasta înseamnă că acea unitate nu va fi disponibilă la o dată ulterioară. *Costul marginal al utilizatorului* este costul legat de renunțarea la extracția unităților marginale de resurse în viitor, iar costul utilizării măsoară *raritatea inter-temporală a resurselor minerale*.

Tranziția la o *societate sustenabilă* reclamă nu numai o modificare a modalității în care se gestionează resursele, dar și o modificare a atitudinilor de la „*eu, acum*”, specifice *economiei tradiționale*, la considerații de tipul „*alții, acum și mai târziu*”.

Dezvoltarea „*economiei verzi*” sugerează o redefinire a bunăstării, în termenii regenerării și sănătății și nu atât în termenii acumulării de capital monetar (banii nu sunt neimportanți, dar ei vor trebui să fie utilizați în mod strict ca un mijloc care să faciliteze un schimb util și crearea unei avuții reale). Paul Ekins (2000)¹ a sugerat un indicator denumit „*decalajul de sustenabilitate*” care se poate exprima atât în termeni fizici, cât și în termeni monetari. Ca indicator monetar acesta se bazează pe prețurile curente implicate în surprinderea decalajului dintre utilizarea curentă și cea sustenabilă a mediului. P. Ekins a sugerat că „*Dacă dispunem de unii indicatori care reflectă starea sau presiunea exercitată asupra mediului și care arată poziția curentă deținută, legat de unele probleme ale mediului, și dacă dispunem și de un standard de sustenabilitate pentru aceeași indicatori, care să releve o stare sustenabilă, atunci este posibil să se determine un decalaj de sustenabilitate în termeni fizici între situația curentă și cea sustenabilă. Acest decalaj indică măsura în care capitalul natural a fost utilizat fie în trecut, fie în prezent, adică ceea ce a*

fost sau este în exces față de ceea ce ar fi fost necesar pentru asigurarea sustenabilității mediului.”²

O abordare atractivă care încearcă să rezolve problema poluării ca externalitate negativă vizează „*internalizarea*” acesteia prin perceperea unei taxe *pe poluare*, plătită de către cei care poluează (*principiul poluatorul trebuie să plătească*). Alături de alte instrumente politice, *fondurile alocate mediului* pot să încurajeze dezvoltarea sustenabilă, punând accentul pe un *comportament „prietenos” față de mediu*. Se acordă prioritate *măsurilor de prevenire de tipul „câștig-câștig” (win-win)*, și nu *alternativelor post-factum, reactive*.

Un element cheie pentru o dezvoltare sustenabilă și pentru îmbunătățirea calității mediului este „*eco-eficiența*”³ – care ne poate abilita să *utilizăm natura pentru acele activități economice* necesare pentru a satisface nevoile umane (*bunăstarea*) și pentru menținerea în cadrul capacității de susținere care să asigure și un *acces echitabil la utilizarea mediului de către generațiile prezente și viitoare*. Aceste abordări nu sunt noi.

Nicolae Georgescu-Roegen, pe care îl comemorează în acest an comunitatea științifică din România și din întreaga lume⁴, a ajuns la concluzia că ultimul obiectiv al proceselor economice nu îl constituie bunurile în sine, ci serviciile pe care acestea le oferă consumatorilor. În acest sens, Nicolae Georgescu-Roegen s-a referit la un înțeles mai complex, legat de „*bucuria de a trăi*”. Conceptul de *eco-eficiență* în accepțiunea sa actuală a fost însă introdus pentru prima dată în anul 1992 de către *Consiliul pentru Dezvoltarea Sustenabilă din Afaceri*, care l-a definit astfel: „*eco-eficiența exprimă oferirea unor bunuri și servicii la prețuri competitive, care să satisfacă nevoile umane și care să confere calitate vieții, reducând impactul ecologic la un nivel care să fie compatibil cel puțin cu capacitatea estimată de susținere a planetei Pământ.*”

Dezvoltarea sustenabilă relevă importanța luării în considerare a perspectivei pe termen lung, legat de consecințele activităților prezente asupra dezvoltării globale în viitor. Se impun programe de cooperare la nivel global și regional precum și la nivelul parteneriatelor bi și multilaterale între țări și grupuri de țări, care să conducă la soluții viabile pe termen lung.

În acest amplu context, *dezvoltarea sustenabilă* devine un obiectiv cheie pentru formularea politicilor interne și regionale, precum și pentru fundamentarea unor relații internaționale sustenabile între țări în secolul XXI.

² id, p. 143-144.

³ *Making sustainability accountable: Eco-efficiency, resource productivity and innovation*, European Environment Agency, Topic Report, no.11, 1999.

⁴ *Making sustainability accountable: Eco-efficiency, resource productivity and innovation*, European Environment Agency, Topic Report, no.11, 1999

¹ Paul Ekins, „*Economic Growth and Environmental Sustainability. The Prospects for Green Growth*”, Routledge, London, 2000, chapter 5, p. 115-153.